

Доведено, що у різних півкуль головного мозку людини різні функції. Права півкуля «відповідає» за образне мислення, за цілісне сприйняття, за сприйняття просторових форм, а ліва – за мову, логіку, роботу зі знаками. В абсолютної більшості людей права півкуля включається в роботу першою при ознайомленні з новою інформацією. Тому для успішного освоєння знань доцільним є посилення наочно-образної складової матеріалу

На кафедрі з 2018 року розроблені і створені моделі тих структурних елементів біологічних систем, які є найважливішими при викладанні фундаментальних ветеринарних дисциплін: мікробіології, імунології та вірусології, які є основою для вивчення базової дисципліни епізоотології.

Аудиторії кафедри обладнані інтерактивними магнітними дошками. Завдяки магнітам моделі легко кріпляться до дошки. Серед сконструйованих є моделі клітин, вірусів та молекул

Моделі дозволяють візуалізувати різні біологічні об'єкти: клітини організму, бактерії, віруси, молекули. Моделі виконані із цупкого матеріалу та мають магніт, завдяки чому легко кріпляться до металопластикової дошки. Моделі відображають морфологічні та функціональні особливості відтворюваних біологічних об'єктів. Колір моделей клітин крові відповідає їх забарвленню при фарбуванні за Романовським, а колір моделей бактерій – їх забарвленню при фарбуванні за Грамом, моделі молекул мають різний колір для відображення різної антигенної структури та різних функцій. Використання моделей допомагає в розумінні інформації, її запам'ятовуванні та дозволяє відображати динаміку процесів у ветеринарній імунології, вірусології та мікробіології.

Найчастіше моделі використовуються в курсі ветеринарної імунології. Вони дозволяють створити мобільні ілюстрації практично до кожної теми лекцій та лабораторних занять. Це особливо важливо під час розгляду таких важких тем, як «Імунна відповідь та її регуляція», «Роль цитокінів в імунній відповіді», Імунодефіцити та аутоімунні хвороби», «Серологічні реакції в діагностиці патології тварин».

Розроблені нами моделі полегшують сприйняття складних тем у вірусології, наприклад, «Репродукція вірусів», Антигенна структура вірусів» та інших.

З метою вивчення впливу методу візуальних моделей на якість сприйняття навчальної інформації та аналізу ефективності використання моделей ми провели опитування серед студентів. Позитивну роль моделей у вивченні мікробіології, імунології та вірусології відзначили усі опитані студенти.

Висновки. Використання різних методів унаочнення інформації полегшує її засвоєння студентами факультету ветеринарної медицини при вивченні дисциплін ветеринарна мікробіологія, ветеринарна імунологія та ветеринарна вірусологія.

УДК 636.09:159.929:636.7:636.8(477)

КОРЕКЦІЯ РОЗЛАДІВ ПОВЕДІНКИ СОБАК ТА КІШОК НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Слюсаренко Д.В., доктор ветеринарних наук, професор, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8214-0637>

Ільніцький М.Г., доктор ветеринарних наук, професор, Білоцерківський національний університет, м. Біла Церква, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6130-6001>

Білий Д.Д., доктор ветеринарних наук, професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3896-0384>

Стан нервової системи домашніх тварин-улюбленців в більшості випадків напряму залежить від їх господарів. Тому в умовах повномасштабного вторгнення російських військ на територію України більшість собак та котів, особливо у прифронтових та окупованих територіях відчули емоційний дискомфорт, та стан страху. Певна кількість тварин перемістилась разом з господарями в інші регіони країни чи за кордон, при цьому деякі з цих тварин не були раніше пристосовані до такого масштабу подорожей. Реакції на нові подразники у собак і кішок можуть проявлятися різними способами, залежно від індивідуальних особливостей тварини та зовнішніх обставин [1,2]. Нижче перераховані деякі з них:

1. Зміни в поведінці - підвищене збудження, нервозність, неспокій або замкнутість.
2. Зміни апетиту: втрата апетиту у деяких собак і котів, у той час як інші можуть переїдати або мати проблеми з перетравленням їжі, що клінічно проявляється діареєю, блювотою або запором.
3. Зміни режиму сну: його відсутність, або надмірний сон.
4. Агресія.
5. Зміни вокалізації.
6. Надмірний догляд: кішки можуть надмірно доглядати за собою під час стресу, що призводить до випадання шерсті або інших проблем зі шкірою.
7. Деструктивна поведінка: собаки та коти можуть жувати або дряпати предмети навколишнього середовища [3].
8. Зміни в поставі тіла: собаки та коти можуть по-іншому тримати своє тіло, наприклад, згорбуючи плечі або опускаючи голову.
9. Зміни сечовипускання.

Ці ознаки також можуть свідчити про інші проблеми зі здоров'ям, тому важливо вміти їх розрізнити від клінічних проявів захворювань іншої етіології. Для корекції стресового стану та поведінкових розладів тварин в сучасних умовах запропоновано ряд препаратів, які в різному ступені володіють заспокійливою дією на нервову систему. До них відносяться:

1. Транквілізатори, які переважно застосовуються лікарями ветеринарної медицини для підготовки тварини до оперативного втручання чи заспокоєння тварини під час хворобливих процедур, та у надмірно дратливих і агресивних особин. Дія цих препаратів має досить виражений характер і тварина в цьому стані потребує догляду фахівця, оскільки застосування даної групи лікарських засобів може мати потенційні побічні ефекти.
2. Заспокійливі препарати на рослинній основі, які на відміну від транквілізаторів мають слабо виражену дію, повинні дозуватися залежно від індивідуальної чутливості тварин та для досягнення стійкого ефекту повинні застосовуватися певний час.
3. Аерозолі феромонів.
4. Препарати на основі фенібуту.
5. Комплексні препарати, які містять складники із вищеперерахованих груп засобів, амінокислоти та харчові добавки.
6. Препарати, що випускаються гуманною медициною і адаптуються до застосування тваринам.

В цілому можна сказати, що на теперішній час на ринку України не існує ідеальних препаратів доступних для господарів дрібних тварин що могли б застосовуватися для профілактики та усунення вищезгаданих симптомів та корекції агресивної поведінки. З іншого боку це відкриває перспективи до наукових пошуків у даному напрямі.

Нами в співробітництві з фахівцями підприємства «Укрзоветпромстач» було проведено апробацію препарату «Фенібут комбі ХЕЛС», у вигляді таблеток 0,5 г для котів та 1,0 г для собак, що мають наступний склад: фенібут, екстракт пустирника, екстракт шишок хмелю, триптофан. Препарат призначали для зниження збудження (в тому числі статевого), і корекції психогенних порушень поведінки котів та собак при фобіях, агресії. Було виявлено, що у собак та кішок препарат в рекомендованих дозах має коригуючу дію, забезпечуючи

нормалізацію процесів збудження та гальмування в центральній нервовій системі тварин. Виявлено, що даний препарат не усуває високий ступінь агресії.

За застосування препарату побічних реакцій не виявлено.

Таким чином результати наших досліджень свідчать з одного боку про запит з боку господарів тварин щодо препаратів, які володіють заспокійливою дією, з другого боку про ефективність комплексних препаратів на основі хімічної та рослинної складової. Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на розробку вузьконаправленої спеціалізації корегуючих поведінку тварин препаратів в залежності від їх індивідуальних особливостей.

Бібліографічний список:

1. DeBora F. Horwitz (2005) BSAVA Manual of Canine and Feline Behavioural Medicine. – 368p.
2. Bonnie V. Beaver (2009) Canine behavior: Insights and answers. – 302p.
3. Barbara Handelman (2008) Canine Behavior: A Photo Illustrated Handbook. – 254p.

УДК636.09:616.97:636.7(477.54)

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ВЕНЕРИЧНОЇ САРКОМИ СЕРЕД БЕЗПРИТУЛЬНИХ СОБАК ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Лаптії О.П., кандидат ветеринарних наук, Державний біотехнологічний університет, м. Харків

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0992-3018>

В останні роки багато дослідників надали інформацію про випадки новоутворень доброякісного та злоякісного характеру в різних органах і тканинах свійських тварин. Отримані дані свідчать про зростання випадків діагностики новоутворень, що мають експансивний або інфільтруючий ріст у собак.

Пухлини виникають і розвиваються у вигляді окремих вогнищ із нормальних тканин організму й відрізняються від них особливістю свого росту – погіршеного диференціювання клітинного складу, необмеженим і відносно незалежним, «автономним» ростом; у випадках злоякісного бластогенезу характеризуються здатністю до інфільтративного росту, руйнуванням навколишніх тканин і метастазуванням. Важливою особливістю пухлинної патології є те, що ріст пухлин відбувається за рахунок розмноження власних клітин організму.

В останні роки стали більш частими випадки локалізації вогнищ ураження на слизовій оболонці носових ходів. Аде більш поширеними є пухлини статевих органів.

Венерична саркома є цікавою патологією сьогодення, за рахунок того, що вона притаманна для всіх представників сімейства собачих, не враховуючи виду та породну схильність. Венерична саркома належить до сарком м'яких тканин.

Існують різні думки вчених з приводу етіології цього захворювання. Деякий час збудником вважалась жива пухлинна клітина, що має змінений набір хромосом, передача якої здійснювалась при безпосередньому контакті, в тому числі при коїтусі, а також при вилизуванні та укусах ураженою пухлиною зоною. Деякі наукові дані стверджують, що збудником є вірус з сімейства Retroviridae, який провокує утворення сарком. Це дає змогу пояснити один з ознак захворювання – контагіозність та дозволяє говорити про інфекційну природу онкологічного процесу.

Об'єктом дослідження були собаки, що потрапляли до Комунального Підприємства «Центр поводження з тваринами» м. Харків з міста та області. Всі тварини при потрапленні проходили ряд карантинних заходів, у тому числі клінічний огляд та обов'язкове взяття крові для клінічного дослідження.